

HJEMMEFRONTEN.

Ved ordet front tenker men seg først og fremst en sammenhengende og synlig kjede, men ordet har også fått en abstrakt betydning, vi ser for oss en kjede av hendelser som blir strakt fram og knyttet til en kjede, umulig å fange og følge med øyet, forvirrende for tanken, men likevel sammenhengende. Og vi ser den som angriper kjeden i skikkelse av en Poen Gynt som kjemper mot Bøygen, dyret uten begynnelse eller ende. Han ser ikke sårene han hugger og skjønner ikke at de halbreder seg selv, og slik at kjeden bare blir sterkere for hvert hugg. Alle motstandsdyktige sinn har den egenskapen og hvert folk og hver generasjon har den. Det binder ikke i heroisme, men er en selvfølge, en naturlov.

En slik front kan ikke brytes. De svake ledd visner av seg selv, men blir øyeblikkelig erstattet av nye. Men selvsagt kan organismen slippe av. Den elektriske strøm som får hendene til å knytte seg om hverandre, kan bli svakere, eller virkningene kan bli svakere ved en slags immunitet. Under enkelte omstendigheter har angriperen derfor tiden på sin side, men det er en sårbarhetsforvant, som krever tålmodighet, også gjør angriperen ofte den feil at han hugger til for å påskynde utviklingen. Men han hjelper ikke på tiden - for hvert hugg blir strømmen sterkere og håndgrepet fastere.

Det forstår han ikke, og det er den enkle sannhet om krigen og mennesket. Motstandsbevegelsen her hjemme måtte først ha litt tid på seg for å finne sitt eget vesen, tenker man tid på seg til full mobilisering. På den ene side trenger altså vi tiden for å oppfatte, men på den annen side er den angriperens allierte. Tiden slir på oss, og hjemmefronten har ikke noe absolutt statisk preg, men har etter hvert skiftet karakter. Nå er den inne i den vanskeligste fase: forventningenes, vanskelig på samme måte som de siste dagene i fengsel alltid er de verste for fangen. Tidligere var motgang motstandsbevegelsens hjelper, men det første ikke fienden. Han ga oss for sikkerhets skyld så nye motstand som mulig, la brensel på bålet, så det flammte opp. Men nå i denne siste fase trenges ikke lenger på samme måte de harde, negative egenskapene som nordmennene er så velutstyrt med - i forventningenes fase gjelder det hverken tro eller tvil, bare trofasthet. (Etter Helge Lind: Det nytter.)

UKEOVERSIKT.

Så å si hele vestfronten, fra Maasbuen til Vogesene, er preget av alliert offensiv virksomhet. Operasjonene begynte først og har nådd lengst iorraine hvor general Pattons 3. arme angrep på begge sider av Metz i midten av forrige uke, over en front av 50 km bredde og med innsats av 6 divisjoner, senere er såvel frontbredde som troppeinnsats øket til det dobbelte og mer. Resultatene er allerede betydelige, i den nordlige sektor er tyskernes sterkeste stilling Thionville tatt og amerikanerne står ikke langt fra den tyske grænse. I sentrum er nøkkelstillingene i de ytre fortbelter om festningen og byen Metz erobret, og amerikanerne er nå i ferd med å avskjære tyskernes retrettveier mot øst. I sør er det viktige kommunikasjonsentrum Chatou Salin tatt, og amerikanerne har likeledes hatt fremgang ved Meurthes øvre løp.

I Aachen-avsnittet og Eindhoven - Helmond - sektoren i Øst-Nederland satte offensiven inn i midten av denne uken. Foreløpig er den nederlandske front mest aktiv, og det er meget som laier for at det i denne fase er nord- og sørfløyen som blir scenen for de største bevegelser, mens styrkene på midt-avsnittet får som oppgave å trekke til seg og binde tyske reserver. De britiske styrker i Limburg har de første par dager hatt god fremgang i retning av Venlo, og det er ikke utenkelig at tyskerne her vil falle tilbake på Maas-linjen mens det ennå er tid. Et sammenbrudd av fron-

ten mens hovedstyrkene ennå står vest for elven, vil snart kunne utvikle seg til katastrofe for de allierte flyvåpen har ødelagt eller kan ødelegge broer og forøvrig behersker livsvorgangene.

Den allierte flyinnsats i vest har vært noe mindre enn vanlig i siste uke p.g.a. ugunstig værforhold, men store bombestyrker har gitt amerikanerne på søravsnittet meget effektiv taktisk støtte. Ellers er ukens storbegivenhet de britiske flys senkning av "Tirpitz", utenfor Tromsø, en avgjørende sjømilitær seier, idet "Tirpitz" var Tysklands siste store slagskip (35.000 tonn) og tro sin medtatte tilstand etter fly- og ubåtangrep fortsatt en faktor å regne med både for russene og engelskmenn i de nordlige farvann. Ellers merker man seg den alt tidligere bebudede skjerping av krigføringen i norske kystfarvann for å hindre tyskernes tilførsels- og retrettbevegelser. Karakteristisk er en sjøtreffning utenfor Egersund hvor 9 av 11 tyske skip i en konvoi ble senket av en britisk krysser- og jagereskadre.

På østfronten er det den ungarske front som fortsatt er i forgrunnen. Russene har gjenopptatt sine angrep her og SÖ for Budapest vunnet en seier som truer med å avskjære betydelig tyske styrker. Ellers er bevegelsene i slaget om Budapest ikke store, men det er tydelig at russerne sikter på en omfattende operasjon her som kan bli skjebnesvanger for forsvarerne. På de nordlige avsniitt er det lite nytt av betydning, men det laier til at det finner sted en betydelig oppmarsj på sentralavsniittet, i Polen. Det er ikke usannsynlig at en stort anlagt vinteroffensiv vil bli satt inn her, hvor fronten stort sett har fått hvile like siden august, og det er mulig at den skal koordineres med de allierte aksjoner som nå er innledet på vestfronten. Troppekonstrasjonene i baltiske havner kan også tyde på at russerne planlegger landingsoperasjoner mot den tyske Østersjøkyst, som er meget svakt besatt.

På sørfronten Italia og Balkan er det fortsatt fremgang for de allierte styrker, Ravenna er sterkt truet; det vil si at engelsknekkene har tilbakelagt henimot halvparten av veien fra Gothen-linjen til Po-linjen i kystsektoren. I det sørlige Jugoslavia er Skoplje inntatt, og dermed er de tyske styrker som ennå befinnen seg i den sørlige del av Vardar-dalen avskåret.

I det fjerne Østen har kineserne god fremgang i Nord-Burma og amerikanerne på Leyte i Filippinene, mens japanerne har kunnet støtte videre fram under sin offensiv i China og bl.a. erobret Kwelling, en viktig basis både for kinesiske og amerikanske styrker. Den strategiske betydning av denne offensiv er først og fremst at de amerikanske flyplasser blir skjovet tilbake, slik at angrepene herfra mot den japanske kysttrafikk i China blir vanskeliggjort. Denne vinn vil imidlertid bli også illusorisk for japanerne når amerikanerne har fått etablert sitt flyvåpen på Filippinene.

FOREDRAG AV MEDISINALEKTÖR EVANG.

Medisinaldirektör Evang holdt i fredag 5. november foredrag for rådnekkere i Stockholm i "Wahlbergshuset". Han redegjorde for arbeidet ute i verden for Norges sak under okkupasjonsårene, som han lotte i "pigertiden", "stabiliserings-tiden" og den påvarende "beredskaps-tid". Uten å skryte kan en si at Norge har den sterkeste stilling, den største good-will av alle de mindre allierte stater. Årsaken ligger i hjemmefronten, sjømennene og regjeringens samhold. Det er mange som har den oppfatning at sjøfolkene innsats har vært avgjørende. De har ofte nok måttet utholde vanvittige lidelser, han nevnte noen rystende eksempler på det, og fremhevet sterkt at sjøfolkene ikke måtte glemmes slik som tilfellet var etter forrige verdenskrig. Det var alle rede opprettet en rekke sosiale organisasjoner til dens beste. Norge er dessuten det eneste land som har holdt stann mot den tyske arbeidsmobiliseringen, men i stedet har vi våre beste menn i fengsel. Det finnes i dag 9.000 norske fanger i Tyskland og 17.000 i fangeleire i Norge. Regner man

etter folkemengden vil dette svare til et antall av 1,1 million amerikanere.

De norske militære tap i døde, sårede og fanger kommer opp i de aller største allierte tap, beregnet i forhold til folkemengden. Direktøren nevnte at repatrieringskontoret i London har til oppgave å ta vare på våre fanger i Tyskland og Norge. Det skal også ordne med 150 - 160.000 norske arbeidere som ved tvang er ført bort fra sine hjem. Tvangsevakueringen fra Nord-Norge skaper et nytt og vanskelig problem. Ved befrielsen tar de allierte stridskrefter bare militære fanger; det er repatrieringskontoret som må gripe inn likeoverfor de sivile tyskere og medlemmene av den sivile administrasjon. Under den nåværende beredskap foran befrielsen, gjelder det bl.a. å bygge våre militære og sivile organer inn i det viktigste krigsapparatet verden har sett. Norsk administrasjon skal allerede under den militære periode av befrielsen overta sine funksjoner, altså ennå mens de allierte militære sjefer fører kommandoen i Norge. Vi har på et tidlig tidspunkt fått uttale oss om våpenstilstandsbetingelsene. Nå, når vi ser slutten på krigen, trenger problemenes mengde seg inn på oss. Det okkuperte Norge må nærmest betraktes som en syk organisme. En del av de nazistiske lover må kanskje beholdes en tid, men andre må straks opereres bort. Medisinaldirektøren sluttet slik: "Det finnes mange som i overdreven optimisme tror at alle vanskeligheter er over, bare vi får tyskerne ut av Norge. Det er desværre ikke tilfelle. Det kommer hverken til å ta 1 år eller 10 år, men antagelig en hel generasjon før det Norge kommer tilbake, som vi hadde før krigen, innen alt det er bygget opp som i disse år er revet ned. Men det er all grunn til å tro at arbeidet vårt skal lykkes. Vel møtt i Norge!"

NORGES NYTT.

Ca. kl. 21.05 onsdag inntraff en voldsom eksplosjon i et av Froia Chokolade-Fabrik's nye store lagre. Det brøt ut en voldsom brann og skaden er total. Lagoret var rekvirert av tyskerne. -

Onsdag kl. 20.30 inntraff det en eksplosjon i Linnekøglens fabrikk på Skøyen.

Sjefen for Borgervaktkontoret, Odd Enger er arrestert. Som ny sjef er utnevnt politibetjent Lars Bakke. Bakke er NS-medlem og kjent som en ivrig partimann. -

Sprengningen av Hirdstøben ble utført av 3 menn i hirduniform. De kom med tunge koffertene inn i vaktstuen og ba om husrom. De oppga å ha spurt andre steder forjeves. Det var antagelig hirduniformen som var grunn til nektelsen oppga de. De fikk beredvillig rom i 2. etasje og gikk opp med koffertene. Etter en stund gikk de ut for å få seg litt mat. - Peng! -

Den sabotasje som for tiden skjer mot bedrifter som tjener tyskernes interesser, foretas for å unngå bombing. Sprengningene foregår oftest etter avtale med de alliertes overkommende gjennom vår regjering. Derved spares sivile liv og unødig stor skade. I Åkerbergveiens Kretsforsel sitter i et hvert fall 3 norske soldater i full uniform som siktes for sabotasjeaksjoner. De var torsdag 9/1 hos statspolitiet til forhør. -

Under en politirassia i Drammen-distriktet kom politiet over en kar med radio og sender. Han fikk et skudd i benet, men kom seg unne i en bil. Bilen kjørte feil, ble stoppet av en tysk vaktpost og da tyskerne fikk se den sårede, ble han straks ført til Drammen Sykehus under streng bevoktning. Bevopnet vakt passet på ham dag og natt, men en dag kom 5 menn inn på sykehuset, fikk en søster til å vise seg hvor han lå, banket på døren og da denne ble åpnet gikk de inn og avvopnet vakt. Fangen ble befriet for sine lenker og kjørt av sted.

Generaldirektoratet for postverket har sendt følgende rundskriv til departementene, men med beskjed om at det ikke må offentliggjøres i pressen: En tillater seg å meddele at det inntil videre ikke kan mottas post til poststedene i Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen herredene i Troms fylke, samt de i disse herredene liggende poststeder. -

Tyskerne går i sin nervøsitet til nye drastiske restriksjoner i Nord-Norge. Mange hundre jernbanefunksjonærer på strekningen Mo i Rana, Trondheim-Dovrebanen er blitt internert i tyske barakker. De internerte ligger i leire i Mosjøen, Namsos, Grong, Trondheim og Dombås. De arbeider på togene som vanlig, men får ikke lov til å gå hjem etter arbeidets slutt. De må følge de tyske vaktene til leiren hvor de holdes innestengt til arbeidet begynner igjen. Man tror at dette er av frykt for streik i tilfalle invasjon og at den viktige forbindelseslinje mellom det nordlige og sydlige Norge skal bli lænnet p.g.a. manglende togbetjening. -

NYHETENE TORSDAG.

Vestfronten. 2. britiske arme har innledet et nytt anfall i Nederland mot Maas og Ruhrområdet. Anslaget har god fremgang. til tross for vanskelige vilkår og tysk minelagging og troppene har tilbaketrukket omtrent 9 km. Det ble opprettet 3 bruover på den annen side av Noord- og Wessonkanalene og disse 3 bruover er nå forenet til en sammenhengende front, mens andre tropp har gjort enda en overgang over Wessonkanalen. Etter 24-timers kamp hadde troppene gjort terrengvinninger på opp til 9 km i østlig retning. Den tyske motstand var inntil ikke vært særlig kraftig. Korrespondenten melder om tydelige tegn på en tysk retrett; alt tyder på at tyskerne samler sine hovedstyrker for å forsvare Venlo og Roermond, hvorfra det går gode veier inn til hjertet av Ruhr. Det meldes at det foregår hårde strider omtrent 12 km fra den tyske grense. Kampene foregår også om natten ved hjelp av søkelys. - Etter et heftig flyanfall åpnet 1. amerikanske arme kl. 11 torsdag formiddag et angrep mot Düren. Samme dag kl. 12.45 gikk 9. amerikanske arme til angrep i Nederland. - Omkring Nijmegen gjør tyskerne motangrep etter hvert som ringen strammes. Retrettåpningen Ø for byen er nå mindre enn 12 km bred, og veiene gjennom åpningen til Tyskland ligger under alliert tid. Amerikanerne har nådd et punkt 2 km fra Nijmegen men har måttet oppgi Huberte-fortet, som de tok onsdag SV for Nijmegen har de drevet tilbake et tysk motangrep som ikke var langt fra å være det kraftigste hittil. 1. franske arme har i Belfort-avsnittet hatt en framgang på 8 km over en 40 km bred front, og har befri en del små byer og landsbyer. Mange tusen tonn forsyninger kommer nå til vestfronten fra havnen i Marseilles. Ikke stort mere enn 80 dager etter at havnen var befridd lå det til sine tider 100 skip på havnen samtidig.

Flyangrep. 1.200 amerikanske bombefly angrep mål i Dürenområdet torsdag. Også tyske flyplasser ble angrepet. Hovedmålet for tunge britiske bombefly var onsdag en fabrikk for olje i Dortmund i Ruhr. Mosquitos kastet 2-tonns bomber mot Berlin. Tunge bombefly fra Italia angrep mål i Innsbruck og Linz. - I de siste 72 timer er nesten 20 tyske skip enten senket eller hårdt skadet under flåte- og flyaksjoner i norske farvann. Tirsdag angrep britiske fly fra hangarskip 2 trålere i Trondheimsfjorden. Den ene ble senket og den annen stukket i brann. Andre fly bombarderte samtidig kystbatteriene ved innløpet til Trondheimsfjorden. En tidligere meddelelse om at britiske flåteavdelinger hadde gått inn i Trondheimsfjorden er senere deretter på offisiell hold.

Østfronten. Den røde arme har hatt et gjennombrudd på 15 km Ø for Budapest. Russerne rykker fram mot byens østre utkant og har også flyttet fram sitt artilleri. Tysk radio har uttalt at Budapest må lide Aachens skjebne og at man ikke kan ta sentimentale hensyn. Samtidig med Malinovskis angrep mot Budapest angriper russerne på høyre fløy veien mellom Bratislava og Wien. Det ble onsdag meldt at Titos styrker har befri Skoplje, den største byen i Syd-Serbia og et viktig trafikknutepunkt. Styrkene har nå ryddet hele området for fiender. Jaszbereny foruten 50 andre steder, hvorav 9 jernbanestasjoner, blant dem liende, er også erobret. - Britiske bombefly har to ganger angrepet Scraevø, et viktig punkt på tyskernes retrettvei. Også Tirana, hovedstaden i Albania, er angrepet.

Italia. De allierte har rykket fram N og V for Forli og står nå ved Mantova på bred front. De behersker helt veien mellom Firenze og Forli.

Egeerhavet. Forrige onsdag gjorde britiske fallskjermtropper strandhugg på øya Melos. Garnisonen hadde tap og det ble tatt en del fanger før troppene trakk seg tilbake.

Øster. Britiske undervannsbåter har senket 24 japanske skip til. På Leyte er flere tusen japanere avskåret fra sitt viktigste støttepunkt på vestsiden av øya.

Churchill har i Underhuset uttalt seg om ønskeligheten av fortsatt kontroll med arbeidskraften og industrivirksomheten når krigen mot Tyskland er over. Inntil krigen mot Japan er slutt må krigsviktige tiltak komme i første rekke.

Når krigen mot Tyskland er ferdig vil det bli mulig i noen grad å gå over til produksjon av varer til sivilbefolkningen. I denne forbindelse nevnte Churchill også at eksportindustrien måtte komme i gang igjen. Om kontroll med industri og arbeidskraft uttalte han at denne må fortsette en tid og bare gradvis kan oppheves.